

3.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen

3.1.1 Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de tarieven en de tariefontwikkeling met betrekking tot de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen kunnen we onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en precariobelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Echter, in de gemeente Sliedrecht zetten we de revenuen uit de hondenbelasting volledig in voor zaken die met honden te maken hebben.

Deze paragraaf heeft betrekking op beide heffingen. In het vervolg gaan wij achtereenvolgens in op:

- Ontwikkelingen en rijksbeleid;
- Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen;
- Heffingen woonlasten (lokale lastendruk);
- Overige lokale heffingen;
- Kwijtscheldingen;
- Kostendekkendheid.

3.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid

A. OZB-opbrengst

De maximale jaarlijkse stijging van de onroerendezaakbelastingen wordt begrensd door de macronorm, een afspraak over de maximale stijging van de landelijke ozb-opbrengst. Deze macronorm wordt overigens niet per afzonderlijke gemeente gehandhaafd. Overschrijding van deze norm op landelijk niveau kan wel leiden tot aanwijzingen.

Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2017 met € 67 miljoen, een stijging van 1,69%. De macronorm voor 2017 is 1,97%. Dat betekent dat de stijging in 2018 binnen de macronorm blijft.

	Percentage	Bedrag (x € mln)
Macronorm 2018 over € 4.022 miljoen (OZB-opbrengst 2017)	3,1% ¹	124,682

¹ Dit percentage is opgebouwd uit 1,5% reële trendmatige groei van het BBP en 1,6% prijsontwikkeling Nationale Bestedingen (op basis van het Centraal Economisch Plan 2017).

De tarieven voor de OZB, conform de kadernota 2018, worden verhoogd met het inflatiepercentage van 1,4% zodat de verhoging onder de gestelde macronorm blijft.

B. Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven

Er bestond al lange tijd onduidelijkheid over het afschaffen van precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven. 1 juli 2017 is wetgeving in werking getreden die bepaalt dat gemeenten geen precariobelasting meer kunnen heffen over netwerken van nutsbedrijven.

Er is wel een overgangsregeling. Gemeenten die op 10 februari 2016 een tarief hadden voor nutsnetwerken kunnen tot en met 2021 precariobelasting hierover blijven heffen. Hierbij geldt wel dat die gemeenten maximaal het tarief in rekening kunnen brengen dat gold op 10 februari 2016.

C. Kostendekkendheid heffingen

In 2016 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) aangepast. Met ingang van de begroting 2017 dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De berekening en uitgangspunten van de kostendekkendheid worden in paragraaf 3.1.7 verder toegelicht.

D. Verruiming gemeentelijk belastinggebied

In 2015 zijn verschillende studies gepubliceerd, o.a. door het Centraal Planbureau (CPB), de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en - in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - de commissie Financiële ruimte voor gemeenten (commissie Rinnooy Kan) over de inrichting en vormgeving van het gemeentelijk belastinggebied. In al deze studies wordt, vanuit verschillende invalshoeken, gepleit voor een verschuiving van € 4 miljard van rijksbelastingen (loon- en inkomstenbelasting) naar gemeentebelastingen.

Eind 2015 zegde het kabinet toe om voor de zomer van 2016 met voorstellen te komen voor een hervorming/uitbreiding van het lokale belastinggebied. Per brief van 24 juni 2016 heeft het kabinet bouwstenen gepresenteerd hoe zo'n hervorming vormgegeven zou kunnen worden.

De gepresenteerde bouwstenen hebben in de afgelopen regeerperiode niet tot besluitvorming geleid. Aan het nieuwe kabinet wordt overgelaten om te besluiten over de invulling van de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied.

3.1.3 Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Met het opstellen van de begroting 2018 is rekening gehouden met de kadernota 2018 die door de gemeenteraad in de besluitvormende raadsvergadering van 28 juni 2017 is vastgesteld. Het uitwerken van de kaders resulteert in de onderstaande inkomsten.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Onroerende zaakbelasting woningen eigenaren	€ 1.950	€ 1.944	€ 1.971
Onroerende zaakbelasting niet-woningen eigenaren	€ 933	€ 1.050	€ 1.065
Onroerende zaakbelasting niet-woningen gebruikers	€ 590	€ 658	€ 667
Hondenbelasting	€ 85	€ 86	€ 86
Precariobelasting	€ 793	€ 786	€ 786

Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x € 1.000)

Gebonden heffingen	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Begrafenisrechten	€ 548	€ 413	€ 438
Afvalstoffenheffingen huisvuil	€ 1.843	€ 1.887*	€ 1.908*
Containerrechten bedrijfsvuil	€ 353	€ 376	€ 369
Marktgeden	€ 58	€ 48	€ 46
Rioolheffingen	€ 2.678	€ 2.631	€ 2.639
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	€ 65	€ 78	€ 79
Leges bouwvergunningen	€ 459	€ 440	€ 440

*) Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

3.1.4 Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen grotendeels de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (= de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's weergegeven over 2017 en de twee voorgaande jaren. Tevens zijn hierin de geldende tarieven voor de afvalstoffen- en de rioolheffing opgenomen. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage.

Woonlasten meerpersoonshuishoudens	2016	2017	2018
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 174.000	€ 179.000	€ 187.000
OZB eigenaren woningen	€ 184	€ 186	€ 183
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	€ 199	€ 206*	€ 206*
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 150	€ 151	€ 151
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 76	€ 77	€ 77
Totaal	€ 609	€ 620	€ 617
% stijging t.o.v. vorig jaar	-0,8%	+1,8%	-0,5%

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing. Na onttrekking komt het tarief voor een meerpersoonshuishoudens op € 196 (afgerond).

Bij de berekening van de woonlasten voor 2018 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Onroerendezaakbelastingen	+ 1,4%
Afvalstoffenheffing	hoogstens 100% kostendekkend
Rioolheffing	hoogstens 100% kostendekkend

Deze verhogingen zijn conform Kadernota 2018.

Hieronder treft u per heffing een toelichting aan.

Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelastingen (OZB) genereren veruit het grootste deel van de gemeentelijke belastingopbrengst. De OZB bestaat uit drie verschillende belastingen: een eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De raad bepaalt met het vaststellen van de begroting de totale opbrengst van deze heffing. De heffingsgrondslag is de totale WOZ-waarde van de onroerende zaken, oftewel de WOZ-capaciteit. Deze wordt vastgesteld volgens de regels van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Voor 2018 gelden de WOZ-waarden met als waardepeildatum 1 januari 2017. Door de geraamde opbrengst te delen door de WOZ-capaciteit ontstaat het tarief en daarmee het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

De WOZ-waardeontwikkeling van peildatum 1 januari 2016 naar 1 januari 2017 is voor woningen vastgesteld op 4,9% en voor niet-woningen -1,0%. Rekening houdend met de gewenste (meer)opbrengst en de waardeontwikkeling leidt dit voor 2018 tot de volgende tarieven. Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tarieven OZB	2014	2015	2016	2017	2018
Gemiddelde WOZ-waarde					
Eigenaar woning	0,1049	0,1083	0,1058	0,1030	0,0979
Eigenaar niet-woning	0,1506	0,1561	0,1432	0,1606	0,1647
Gebruiker niet-woning	0,1173	0,1213	0,1114	0,1247	0,1186

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval.

De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven afvalstoffenheffing	2014	2015	2016	2017	2018
Meerpersoons huishoudens	193,56	204,84	198,96	205,92 *	205,92 *
Eenpersoons huishoudens	138,00	146,16	142,00	146,97 *	146,97 *
Wijziging		5,9%	-2,9%	3,5%	0,0 %

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

Na onttrekking worden de nieuwe tarieven:

- Meerpersoons huishoudens € 195,48
- Eenpersoons huishoudens € 139,56

Rioolheffing

Met ingang van 2010 is het rioolrecht ex artikel 229 van de Gemeentewet vervangen door de rioolheffing ex artikel 228a van diezelfde wet. Dit is het gevolg van de inwerkingtreding van de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Hiermee hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om naast de kosten van zorgplicht voor het afvalwater ook de kosten van de zorg voor het hemel- en grondwater te verhalen via de rioolheffing. Tot 2010 konden alleen de kosten van aanleg en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel via het rioolrecht worden verhaald. Welke kosten via de nieuwe rioolheffing worden verhaald dient met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) te zijn vastgesteld.

In Sliedrecht gebeurt dit kostendekkend. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven rioolheffing	2014	2015	2016	2017	2018
Eigenaar woning	135,21	151,92	149,76	151,08	151,08
Gebruiker niet-woning	57,36	74,52	76,34	77,04	77,04
Wijziging	0,0%	17,6%	-0,2%	0,9%	0,0%

Sliedrecht heft van eigenaren van panden een vast bedrag per jaar. Hierbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook van gebruikers van panden wordt rioolheffing geheven. Dit is met ingang van 2015 ook een vast bedrag per jaar. Tot 2015 was dit afhankelijk van het waterverbruik.

Vergelijking andere gemeenten

Vergelijking van woonlasten kan worden gemaakt met de Drechtstedengemeenten. Deze is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2017 op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden weer. De woonlasten in 2017 in Alblasterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht laten zich samenvatten in onderstaand schema (x € 1). De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten.

Tarieven	Gemidd . WOZ	Tarief OZB	OZB eigenaar	Riool heffing e/g	Afval stoffen heffing	Totaal	Rangnr meerp. huis
<i>Sliedrecht</i>	179.000	0,1030	185	228	195	608	26
<i>Papendrecht</i>	194.000	0,1305	253	134	247	634	45
<i>Dordrecht</i>	163.000	0,1257	205	173	271	649	60
<i>Alblasterdam</i>	198.000	0,1295	257	185	339	781	260
<i>Hardinxveld-G'dam*</i>	221.000	0,1345	298	247	242	783	266
<i>H.I. Ambacht</i>	221.000	0,1388	307	177	315	799	289
<i>Zwijndrecht *</i>	172.000	0,1346	232	275	342	827	319
<i>Landelijk gemiddelde</i>	228.000	0,1237	271	192	260	723	-

* Voor Hardinxveld-Giessendam en Zwijndrecht is het totaalbedrag verlaagd met respectievelijk € 3,70 en € 22 wegens een tegemoetkoming in de woonlasten

3.1.5 Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting op het houden van honden mogen heffen. De hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerende-zaakbelastingen, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit.

Voor 2018 zijn de tarieven verhoogd met 1,4%, zoals vastgesteld in de Kadernota.

Reinigingsrechten

Voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) kunnen gemeenten een reinigingsrecht heffen. Uitgangspunt is dat dit ten minste kostendekkend gebeurt. Gemeenten hebben niet de verplichting om afval bij bedrijven in te zamelen. Dit in tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval bij woningen. Bedrijven dienen zelf zorg te dragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven over voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het is een zuivere belasting waarvan de opbrengst naar de algemene middelen van de gemeente gaat.

De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare ruimte, zoals het hebben van terrassen, reclameborden, uitstallingen, bouwmaterialen, kabels en leidingen, etc.

Zoals onder 'Ontwikkelingen en rijksbeleid' is opgemerkt is het met ingang van 2022 niet meer mogelijk om van nutsnetwerken te heffen. Gedurende de overgangstermijn mogen die tarieven niet verhoogd worden en gelden de tarieven zoals ze golden op 10 februari 2016.

Havengeld

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken, alsmede voor het gebruik van alle binnen deze gemeente gelegen openbare wateren wordt door de gemeente havengeld geheven. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt.

Lijkbezorgingsrechten

Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door onze gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De overige tarieven worden verhoogd met 1,4%, zoals vastgesteld in de Kadernota.

3.1.6 Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Onze gemeente hanteert de

zogenoemde 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is om zo de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Wij verlenen kwijtschelding verleend voor:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond).

3.1.7 Kostendekkendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In onderstaande tabel is de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2018 inzichtelijk gemaakt.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Haven-Geld	Lijk-bezorging	Bouwleges	Reinigings-rechten	Leges Burgerzaken
Kosten taakveld (en) incl. (omslag)rente	2.295	2.290	60	298	283	296	1.043
Inkomsten taakveld (en), excl. heffingen	651	7	4	0	0	32	0
Netto Kosten taakvelden	1.644	2.283	56	298	283	264	1.043
Overige toe te rekenen:							
Overhead incl. (omslag)rente	508	163	17	223	206	118	0
BTW (1)		200					
Totale overige kosten (a)	2.152	2.646	73	521	489	382	1.043
Opbrengst heffingen (b)	1.813 (2)	2.597 (2)	57 (3)	438	452	369	637
Dekking (b/a *100)	84%	98%	77%	84%	92%	96%	61%

(1) Bij de begroting 2015 is besloten (Raadsbesluit 11/11/2014) op grond van de thema-onderzoeken wel btw in de rioolheffing te verwerken en niet in de afvalstoffenheffing.

(2) Dit is inclusief de kwijtschelding.

(3) Dit is exclusief opbrengst pleziervaart van € 18.000. De kosten hebben alleen betrekking op de beroepshavens. Voor pleziervaartuigen worden nagenoeg geen directe kosten gemaakt.

De kostendekkendheid wordt overeenkomstig de regelgeving bepaald per verordening.

Over de kostendekkendheid wordt opgemerkt dat er voor gekozen is:

1. overhead toe te rekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;
3. 100% kostendekkenheid;
4. de kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

Nog niet bij alle gemeentehellingen wordt 100% kostendekkendheid behaald. Aangezien deze begroting 2018 en de meerjarige raming een overschot laat zien, wordt op dit moment het proces naar 100% kostendekkendheid niet versneld.